

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Bachát Dániel ág. ev. püspök.

A bányai ágostai evangélikus egyházkerület püspöki széke az agg *Sárkány* Sámuel lemondásával az idén megüresedett.

A kerületi egyházközségek június 30-áig beadott szavazataikkal nagy szótöbbséggel *Bachát* Dániel budapesti esperes-lelkészt, a budapesti tót egyházközség derék papját választották püspökké.

Az új püspököt az egyházkerület ez év október hó 4-én tartandó közgyűlésén nagy ünnepélyességgel iktatják méltóságába.

A program szerint *Zsilinszky Mihály* felügyelő megnyitó beszéde után a gyülekezet a templomba vonul, ahol a felavató püspök ünnepélyes alkalmi beszédet mond, melynek végétével a felavatandó püspök leteszi az esküt és átveszi méltósága jelvényeit. Az új püspök ezután beszédet tart, imát mond s áldást oszt.

Bachát Dániel ág. ev. püspök.

Közének után a felügyelő üdvözli az új püspököt, melyet a többi püspökök üdvözlése követ. *Scholtz* Gusztáv kerületi főjegyző a papság nevében bucsuzik *Sárkány* Sámuelről, s ezután *Bachát* Dániel székfoglaló beszéde következik.

Bachát Dániel ágostai ev. főesperes, a Kiszalud Társaság tagja, született Ratkón (Gömör vm.) 1840. június 18-án. A budapesti tót egyház 1873-ban hívta meg lelkészévé. 1874-ben esperes lett. Irodalmi téren főleg a magyar költők műveinek tót nyelvre fordításával foglalkozott és foglalkozik s e téren nagy szolgálatokat tett a magyarság eszméjének.

1891-ben a Luther-Társaság alelnökévé választotta s mint ilyen a Luther-Társaság kiadványait rendezi kiváló szakértelemmel és buzgólkodással.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Vértanuk emlékezete.

Történelmében él a nemzet. Az utókornak ismernie kell azokat, a kik a hazát részére megtartani igyekeztek — akár észszel, akár karddal.

Ne feledje sohasem a magyar azok emlékezetét, akik 1849-ben Aradon vértanu-halált szenvedtek azért, mert nemzetünk szabadságáért harcoltak.

Közeleg az aradi vértanuk gyászos emlékü napja, október 6-ika, amikor véres halotti tort ült a kamarilla a szabadság megölt teteme fölött. E nemzeti gyásznapi küszöbén emlékezzünk a multra, a melyre fátyolt vethettek Bécsben, de nem vethet soha a magyar nemzet, — mert a mit akkor tett az örvényező bosszu, az irtózatoss volt.

Aldozunk e dicső vértanuk szent emlékének, kiknek kezéből kicsavarta a kardot az árulás, hogy aztán rabláncra fűzhesse a nemzetet.

Szörnyű idők voltak ezek, ám a nemzeti ellentálláson lassanként megtört a kamarilla igyekezete. Azt hihettük, hogy végleg el is pusztult ez a szellem, de úgy látszik, hogy ez elpusztíthatatlan. Ki-kibuvik átkos sírjából, hogy a nemzet ellen fordítsa az uralkodó szívét.

E komor időkben, amikor nem tudjuk, vajjon pálmaágot vagy pedig gyilkot nyom-e a kamarilla a jó öreg király kezébe, mutassuk meg a vértanuk napján, hogy szívünk, lelkünk, utolsó csöpp vérünk ugyanolyan, mint apáinké volt egykoron.

Mutassuk meg komoly méltósággal az országszerte rendezendő gyászünnepeken testvéri összetartásunkat és azt, hogy a magyar nemzet áldja azt, aki jó szívvel van hozzá, de ellentáll a rosszakaróval szemben!

Rákóczi-ünnep Miskolcon.

Miskolc város képviselőtestülete a városház számára megfesttette II. Rákóczi Ferenc képét s azt nagyszámu ünneplő közönség jelenlétében múlt vasárnap leplezték le.

A diszközgyűlés a Szózat éneklésével kezdődött, mely után Szentpály István dr. polgármester megnyitó beszédében jelezte, hogy a közgyűlésnek egyetlen tárgya II. Rákóczi Ferencről való megemlékezés és képének leleplezése. Majd lelkes szavakban méltatta Rákóczi halhatatlan emlékét.

Nagy Ferenc dr. városi főjegyző remek ünnepi beszédben ismertette Rákóczi életét és soha el nem muló érdemeit.

Beszéd közben lehullott a lepel a képről, mely a nagy kuruc fejedelmet életnagyságban, fejedelmi díszben ábrázolja.

A nagyszabású beszédet zajos tetszéssel fogadta a hazafias közönség és az ünnepély a Himnusz éneklésével ért véget.

Arany-ünnep Nagyszalontán.

A budapesti egyetemi ifjuság október 7-én Arany-emlékünnepet rendez a nagy költő szülőhelyén, Nagyszalontán, amelyen tömegesen fognak résztvenni az egyetemi ifjak.

Az ünnepélyre valószínűleg a Kisfaludy Társaság is el fogja küldeni képviselőjét.

Az ünnepet rendező bizottság élén Széll Kálmán ev. ref. esperes, az Arany-emlékegyesület elnöke, az ifjuság részéről pedig Madai Gyula dr. jeles fiatal poéta állanak.

Az ünnepély keretében az ifjuság meg fogja koszoruzni Arany János szobrát és koszorut helyez Kossuth Lajos szobrára is. Megtekinti a szalontai csonka toronyban az Arany-ereklyéket és matinét rendez, melynek műsorát a költő szerzeményeiből állítják össze. Működni fog a matinén a budapesti tudományegyetem zenekara is, mely Lengyel Dezső karnagygyal szintén részt vesz az ünnepen. Este táncmulás lesz.

Herkulesfürdő veszedelme.

Nagy veszedelem fenyegette az elmúlt héten Herkulesfürdőt, Magyarország e bájos és hatalmas erdővel körülvett fürdőző helyét.

A környező hegység erdőiben ugyanis ismeretlen okból tűz ütött ki, mely a száraz galyak és levelek, valamint a szurok fenyőfák birodalmában hálás talajra lelt. Hihetetlen gyorsasággal terjedt a tűz az egész erdőségben s mire voltaképen oltani kezdték volna, már több mint 400 holdnyi területen tombolt a félelmesen csodaszép ellenség.

A közeli vidékek tűzoltósága és katonasága mind kivonult, ám tehetetlen volt a hatalmas ellenféllel szemben és csak arra szorítkoztak, hogy a tűz magára a fürdőhelyre át ne kapjon.

Sajnos, hogy a védőmunkáknál több haláleset és számos sebesülés történt.

Ám a gyenge emberi erő mellett az ég különös kegyelme megóvta hazánk eme déligyöngyét az elpusztulástól.

A legváltásosabb órában megeredt az eső, a melyre napok óta szorongó szívvel vártak, mert jól tudták, hogy hiába jön akár egész armádia katona, hiába minden intézkedés, egy heves szélroham fölkapja s messzire hordja az égő erdő tüzes üszkeit és lángba borul tőlük a gyönyörű Herkules-fürdő.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb áron a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utabiztatásért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Annyira tudták ezt, hogy az alispáni utasítás folytán teljes készenlétben állott a szegedi, temesvári, karánsebesi, lugosi és orsovai tűzörség, amelyek csak az értesítést várták, hogy baj esetén az oltáshoz teljes felszereléssel odasiessenek.

Azonban, Istennek hála, nem volt reájuk szükség. A Gondviselés jobb tűzoltóról gondoskodott: megnyitotta az ég csatornáit s az alázuhogó eső máris jórészen eloltotta az erdő száraz avarján kigyószzerűen tovakuszó lángokat. A sűrű lombok mögül előcsillan még hébe-korba egy-egy halványan pislogó tűzpont, de vége már a nagyszerű estvéli látványosságnak, ám vége a fojtó füstnek is, legfőképpen pedig vége a veszedelemnek.

Siremlék a névtelen hősöknek.

Uj Bessenyő községe régi mulasztást pótol most. Ötvennégy névtelen hősnek állított siremléket s ezt szeptember 24 én leplezték le nagy ünnepélyességgel.

E névtelen hősök első áldozatai voltak a kamarilla lelketlen izgatásának, amely orvul akarta elrabolni a nemzettől mindazt, amit jólelkű, de gyöngy királya nyíltan adott. A délvidéki rácok ragadtak először fegyvert s áruhás osztrák tisztoktól vezetve gyilkolták le a magyar falvak lakosságát.

Uj-Bessenyő község népe vitézül állott ellen a rácoknak, de a vérszomjas hordák leverték őket s akik idején el nem menekültek, azokat lemészárolták. Ezek ama névtelen hősök, akiknek emlékét most kegyelettel felújítják, közös sirjukat megjelölik s virággal hintik be.

Az áldozatok sokáig porladtak jeltelen sirjokban, de akik a hazáért haltak meg, emléküik ime feltámad, hogy lelkesítő példaként ragyogjon az utókor előtt! Mert szép a hazáért élni, de még szebb, ha kell, bátran meghalni!

Az ünnepély sorrendje a következő volt: Dél-élelt 9 órakor kivonulás az emlékközhöz. Az emlékközhöz: 1. Himnusz. 2. Az emlékkö leplezése. 3. Szavalat. 4. Az emlékkö átadása, átvétele. 5. „Talpra magyar.“ Enek. 6. Ünnepi beszéd magyarul: Dobrozlav P. dr. 7. Szavalat. 8. Ünnepi beszéd németül: Steiner Károly. 9. Szavalat. 10. Az emlékkö története. 11. Záróbeszéd. 12. Szózat. Délben társasbéd fejezte be a sikerült ünnepélyt.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Makói zöldségtermesztők értékesítő szövetkezete.

Szövetkezés úgy a termesztésben, mint az értékesítésben a siker alapföltétele mindenütt, de legfőképpen ott, ahol egy-környékbeli kisgazdák bizonyos különleges termények művelését kívánják felkarolni, mint N.-Kőrösön az ugorka, Kecskeméten a barack, Szegeden a paprika, Makón a hagymatermesztést stb. Mert a legtöbb vidéken meg van az alkalom az ilyen belterjes irányzatú kereskedelmi és kertészeti cikkek termesztésére, de ez csak úgy lehet jövedelmező, ha az egész vidék tömegesen és egyforma minőségben termeszt és az értékesítés, valamint a csomagolás, elszállítás és értékesítésben is egységes eljárást követ. Az ilyen vidéket, ahol a megfelelő minőségű árucikk egységes minőségben és áron beszerezhető, szívesen keresik fel a kereskedők és aránylag méltányos árban fődözik a világpiac ellátására irányuló szükségleteiket.

Az egységes termesztés és értékesítés eme kiváló eredményeit azonban az egyes termeszto gazdák csakis a termeszto és értékesítő szövetkezetekben való társulás útján valósíthatják meg. Szép bizonyosság erre a makói gazdák zöldségtermeszto és értékesítő szövetkezete.

A makói hagyma régóta híres, de korábban nem volt kiegyenlített minőségű és az értékesítés is nagyon nehézkes volt. Öt év előtt a cél elérésére s a termesztoők veteményeinek együttes értékesítésére megalakult a termesztoők szövetkezete. A hagyma- és zöldségtermesztés nagyarányú fellendülése arra készítette a szövetkezetet, hogy a belföldi piacokkal meg nem elégedve, a külföldön összeköttetéseket szerezzen, hogy lehetővé tegye a magyar termékek kivitelét. Hogy célját minő eredménnyel sikerült elérnie, mutatja az, hogy öt év alatt 220,000 mm. hagyma és zöldségfélét szállított el Német-, Orosz- és Angolországba, Svájcba és Ausztriába, sőt Délafrika angol gyarmataiba is küldött kisebb szállítmányokat.

A forgalom évről-évre növekszik s a szövetkezet már eddig két millió koronát fizetett ki a kötelékébe tartozó termeszto kertészgazdáknak. Budapest, Fiume, Bécs, Prága, Lemberg, Trieszt, Olmütz, Varsó, Berlin, Hamburg, Stettin, München, Nürnberg, Köln,

A „szüreti árjegyzékünk“

és az

„őszai magárjegyzékünk“

megjelent és azt kívánatra bárkinek ingyen megküldjük

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31. szám.

Frankfurt, Drezda, Bréma, Boroszló, Düsseldorf, Zürich és London városokban állandó képviselőket tart a szövetség, amelyek a tagok termékeit értékesítik s az esetleges megrendeléseket átveszik. A makóvidéki kisgazdák tökéletes versenyképes árut szállítanak. Ezt elismerték a bíráló-bizottság tagjai is, a midőn a Düsseldorfban 1904 ben rendezett nemzetközi kertészeti kiállításon a magyar kertészgazdák kiváló termékeiért a szövetséget az I. kitüntetésben részesítették.

A makóiak példáját más községek is követhetik, mert alig van vidék, amelynek ne volna a helyi viszonyok közt kiváló sikerrel és tömegesen termelhető kertészeti, kereskedelmi-növény, avagy gyümölcsfélések specialitása. A lelkészek, tanítók és a községi előjárók feladata a kisgazda-közönséget az egységes és tömeges termesztés, csomagolás és értékesítés előnyeire figyelmeztetni. Hozzánk intézett kérdések alapján lapunk szívesen ad utbaigazítást arra nézve, hova forduljanak a szövetséget öhajtó termelők, a termesztés és értékesítés módozatát illető felvilágosításokért.

Gyümölcsértékesítő szövetségek. A svájci fogyasztószövetkezeti központ lapja utján értesülünk arról, hogy Surseeben 25,000 frank alaptőkével gyümölcsértékesítő szövetséget alakítottak. Célja a gazdákat a gyümölcstermesztésre buzdítani, a jobb fajokat terjesztetni és a versenyképes gyümölcsnek külföldi piacokat és jobb árakat biztosítani. Svájcban már több ilyen szövetség működik, még pedig a legszebb sikerekkel. Hazánknak is több olyan gyümölcstermelő vidéke van, ahol az ilyen szövetség létesítése célszerűnek bizonyulna.

Tejszövetkezetek Krajnában. 1904 óta a krajnai tejszövetkezetek ügye nagy fejlődést mutat. Ma már 52 tejszövetkezet van Krajnában működésben. Átlag 6.543,500 liter tejet dolgoznak fel évenként, amelyet főleg Triesztben, Pólában és Fiumében értékesítenek. A jó takarmány folytán a vaj kiváló minőségű s a szövetség székhelyén kilónként 2.40 koronáért értékesítik. A szövetségek a tejkezelés, vaj- és sajt-készítés elsajátítására tanfolyamokat rendeznek. Tervbe vették a krajnai tejszövetkezeteknek egy központban való egyesítését s a vaj- és sajtkiállítások rendezését.

Szövetkezetek az Egyesült-Államokban. A szövetségi ügyről az Egyesült-Államokban megbízható statisztika nincs. A hírekből mégis megállapítható, hogy ügyük óriási lépésekkel halad. A szövetségek száma legalább 50 ezerre tehető és a tagok száma 5—6 millióra. A mezőgazdasági szövetségek között van 5000 tejszövetkezet, 2000 biztosító, több száz gabona és gyümölcsértékesítő és több ezer öntöző-

szövetkezet. Legjobb eredményeket értek el a kaliforniai gyümölcs és gyümölcstermékek értékesítésére alakult szövetségek. Miután ezen üzlet legnagyobb része az ő kezükben van, befolyást gyakorolnak a termékek áraira és a munkások béreire nézve is. Még szebb eredményeket értek el a gabonaértékesítő szövetségek, amelyek legnagyobbika Kansas-Cityben székel és 30 vasuti állomáson tart fenn raktárakat. Tejszövetkezetek leginkább a Minnesota, Wisconsin, Illinois, Yova és Dakota államokban vannak. 1904 óta azon fáradoznak, hogy az Egyesült-Államok mezőgazdasági szövetségeit egy általános központban egyesítsék.

Előfizetési felhívás.

 1905. október hó elsején új előfizetést nyitottunk a „FUGGETLEN UJSÁG“-ra

A kinek előfizetése szeptember hó 30-án lejárt, azt kérjük, szíveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére az utalványokat elküldöttük külön levélben.

Előfizetési ár:

**Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona.**

A „Független Ujság“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programmunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket teljesen kielégíthet.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése“. Ennek a mi programmunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjesztetni. Hazafiui tisztelettel a

„FUGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tag- és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
V elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: V
Husnemüket, füstölt
húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

• MI UJSÁG? •

Uj titkos tanácsosok eskütétele. Ő felsége hétfőn délelőtt a következő ujonnan kinevezett titkos tanácsosokat fogadta: *Lilien* báró udvarnagyot, *Dessowitz* altábornagyot, a katonai főtörvényszék elnökét, *Steininger* báró altábornagyot, a pozsonyi 5. hadtest parancsnokát, *Csáky* gróf váci püspököt, *Thuróczy* nyitramegyei főispánt, *Biener* bárót, az osztrák kultuszminiszterium vezetőjét és *Auersperg* grófot, az osztrák kereskedelemügyi miniszterium vezetőjét. Az ujonnan kinevezett titkos tanácsosok ekkor tették le esküjüket.

Hamis huszkoronások. Egyik budapesti posta és táviró hivatalnál a napokban hamisított huszkoronás bankjegyet foglaltak le, a kereskedelemügyi miniszter ez okból rendeletben figyelmeztette az összes posta és táviró hivatalokat, hogy a huszkoronás bankjegyek elfogadásánál legyenek óvatosak. A hamisítványt arról lehet felismerni, hogy silány minőségű papíron fényképezés útján készült, színe a rendesnél jóval élénkebb, majdnem piros, hullám-vonalai durva kivetülnek, a magyar szövegű oldalon a női fej rajza elmosódott és torzított, a szöveg részére fentartott rész pedig az igazi bankjegyénél sötétebb és földes színű; a száma: C 48330, sorszám: 1583. Ezek a számok aránytalanok és festékekkel vannak előállítva.

Luther szobra Magyarországon. A nagy reformátornak, *Luthernek*, nálunk — ahol pedig már annyi mindenkinek jutott szobor — nem hirdeti örök dicsőségét emlékmű. E mulasztáson akarnak most segíteni a békésesabai evangélikusok, kik elhatározták, hogy Luther Mártonnak szobrot állítanak s e célra már nagyarányu gyűjtést indítottak, melynek eddigi eredménye huszonötezer korona. A gyűjtés lehetővé teszi, hogy a közel jövőben már megvalósítsák a tervet.

Kossuth-nóta a nagyváradai huszárkaszárnyában. Nagyváradról jelentik: A kaszárnyák falain belül uralkodó hangulatot ékesen jellemző eset történt a napokban az ottani huszárlaktanyában. Az öreg huszárok összetűztek valami parancs miatt néhány tiszttel. Ezek természetesen gorombáskodtak, mire az öreg huszárok megtagadták a szolgálatot. Az esetenek gyorsan híre ment az egész kaszárnyában s valóságos forradalmi hangulat vett erőt az agyoncsigázott és német nyelvre kényszerített magyar katonákon. Alig telt el néhány perc s a földszinten, emeleten, az udvaron, a kaszárnya minden zugában felesendült az elkeseredett magyar fiúk lelkes Kossuth-nótája. A lelkesedés rohamosan terjedt, a tiszteket kiszorították a szobából s az egész tiszti karban óriási félelem tört ki. A kapukat bezárták, sorra járták a szobákat s csak nagynehezen sikerült a katonákat lecsillapítani. Természetesen szigorú vizsgálat indult meg.

Halottrablás a ravatalon. *Bardon* József nagybányai jómódu bádigos Vilma nevű leánya meghalt. A szülők a koporsót leszögezve, elmentek hazulról. Míg a szülők távol voltak, a házban lakó *Borosné* szeretőjével a lakásba hatolt, a koporsót feltörték és a halott leány füléből a fülbevalókat elrabolták. Az egyiket szépen kivették, a másikat pedig, mivel siet-

tek, egy darab hussal együtt kitepték. A rendőrség a tetteseket a korcsmában letartóztatta és a szatmári ügyészséghez kísérte.

Tengerbe zuhant városrész. Odesszából jelentik, hogy a parton végig húzódó „Arkádia” nevű városnegyed, ahol az odesszai milliomosok villái állanak, a part töltésének beomlása következtében a tengerbe zuhant. A villatulajdonosok idejekorán észrevették a fenyegető veszedelmet és városi palotáikba menekültek. Demidoff-San-Donato heregnő villája, amely gyönyörű parkjával valóságos látványossága volt a városnak, szintén összeomlott és elnyelte a tenger.

A kegyetlenkedő orosz határőrök. Egy lengyel lap azt írja, hogy *Kucmicov* orosz határszéli községből lövöldözés hallatszott, a mitől *Krul* Jakab orosz alattvaló, a ki már egy év óta Galiciában lakik és egy Duda nevű kis fiu, aki a határ közelében marhat őrzött, annyira megijedtek, hogy elájultak. Ugy ezeket, mint a csempészeket a határőrök az orosz rendőrlaktanyába kísérték, ahol *meztelen talpukat tüzes vassal égették*. A rettenetes fájdalomra föleszmélt *Krult* a padlóra fektették, deszkákat tettek rája és ezeken vadul ugrándoztak. Eközben nagy tömeg gyűlt össze az épület előtt, megdobálták az épületet. Erre kirohantak a határőrök és *tüzelni kezdtek a rémülten menekülő tömeg közé*. Sok golyó az osztrák határon belül esett le, kárt azonban szerencsére senkiben sem tettek. Amikor a tömeg szétfutott, ismét megkezdtek a szerencsétlen csempészek kizárását és folytatták egész reggeli 9 óráig. Akkor aztán az orosz határőrparancsnok elrendelte, hogy *Krul* és a többi csempész tovább is fogságban maradjon, a kis Duda-fiut ellenben szabadon bocsátották.

Tömeges emberbeoltás orvosi tévedés miatt. A napokban indult el Fiuméből a Slavonia nevű hajó 1700 kivándorlóval a fedélzeten Amerika felé és már elindulása előtt néhány izgalmas órát éltek át a hajó utasai. Ugyanis mielőtt a gőzhajó felszedte horgonyait, *Taufer* Emil dr., a tengerészeti hatóság orvosa a hajóra ment, hogy megvizsgálja a hajó személyzetét. Egy *Stopaz* Antal nevű pincér arcán az orvos veres kiütéseket vett észre, amelyekről konstataálta, hogy himlőtől származnak. Ennek következtében az orvos előhívta a hajó kapitányát és elrendelte, hogy a hajón levő összes utasokat be kell oltani. Értesítették a hatóságot is, a mely azonnal elrendelte, hogy *Jelansegg* tisztiorvos több más orvossal és városi betegápolóval a hajóra menjen az oltás eszközlése végett. A gyanus embereket a legnagyobb óvatosság mellett elvitték a hajóról a kórházba. A hajón óriási zavar keletkezett, mert a személyzet összes ingóságait az orvosok összeszedték és a tengerészeti hatóság dezinficiáló helyiségeibe vitték, mialatt a hajón levő összes embereket dr. D'Emili, az amerikai konzulátus bizalmi orvosa ellenőrzése mellett beoltották. Már javában folyt az oltás, amikor lélekszakadva egy városi ápoló futott a hajó felé, kezében levelet lobogtatva. A levelet a hajó kapitánya vette át és a következőket olvasta belőle: *Catti*, a kórház főorvosa, alaposan megvizsgálta *Stopaz* Antal betegét és konstataálta, hogy himlőről szó sem lehet. *Stopaz*nak az arcán lévő kiütés nem egyéb közönséges ekcémánál. Erre természetesen rögtön abbahagytak minden óvintézkedést és a Slavonia a tragikomikus incidens után több órai késéssel utnak indult.

Halál a vaktöltéstől. Jászberényből jelentik, hogy az állami mentelep osztályánál *Petreczki* őrmester a karabélylyal történt lövési gyakorlatok közben *Grega*

András méneskatonát véletlenségből vaktöltéssel közvetlen közelből hasba lőtte. Grega másnap reggel az Erzsébet-kórházban, ahova időközben be szállították, meghalt.

Fölmentett gyermekgyilkosanya. Máramaros-Szigetről jelentik: Laurán Rózának viszonya volt Mészáros László esendőrral és mikor a leánynak gyermeke született, a esendő otthagya és mással kötött házasságot. A leány gyermekét mellére kötve, a Tiszába ugrott, de a leányt kimentették, míg gyermeke a vízbe fult. Laurán Róza e héten szándékos emberölés büntette miatt állt az esküdtszék előtt. Az esküdtek fölmentették. A hallgatóság között a szegény leánynak 50 koronát gyűjtöttek.

Meghalt egy kis zsinog miatt. Beregszászról írják: Gergelyiben Vass Veron dohányfüzés közben társától, Barna Zsuzsánnától zsinogot kért, ez nem adott, mire Vass Veron a földön heverő zsinogcsomó után nyult s azt Barna Zsuzsanna nyakába vetette. Ez térdeplő helyzetében oly szerencsétlenül esett előre, hogy a bal hóna alatt tartott dohányfüzőtű mellébe furdott és szörnyet halt.

Veszedelmes főzösdí. Budapest külvárosában, az angyalföldi Szőnyi-utcában főzösdit játszott Sommariva Paula, egy kőfaragó, Nolla Lujza, egy kéménytisztogató, Ferenczi Anna, egy jegyszédő leánykája és Mészáros Mari, mindannyian 3—4 esztendő gyermekeleánykák. Maszlagos nadragulyát kotyvasztottak. Mikor már úgy gondolták, hogy jó lesz, Sommariva Paula kitálalt. Persze csakhamar rosszul lettek, leginkább Paula, aki legtöbbet evett. Mire a mentők odaértek, alig, hogy lélek volt benne. A gyorsan alkalmazott gyomormosás azonban magához térítette és be szállították a kórházba. A másik három megbetegedés mulékonyabb mérgezési tünetek között történt és a szüleik lakásán ápolják őket. Érdekes, hogy a mentők praxisában, a főváros területén, 3500 mérgezési eset között ez volt az első maszlagos nadragulyával való mérgezés.

Égő szeszgyár. Nagyváradról írják, hogy a közeli Wolfi erdő valami meleg mozdonyból kipattanó szikrától meggyuladt s estig 20 holdnyi területe leégett. A tüzoltók körülárvolták az égő területet s így szigetelték el a tüzet. Amint visszavonultak a városba, a Markovics és fia nagy szeszgyár épülete mellett tüzet vettek észre s oda robogtak. Egy munkásház égett ott, de mire a tüzoltók odaértek, már a tűz átesapott a gépházba is, két kazán óriási robajjal felrobbant, mire a szesztartályba esapott át a láng s két tartály szintén felrobbant, leirhatatlan pánikot idézve elő a városban. A gyár hizlalójából ötszáz ökröt sikerült kimenteni s a Körösön átvezetni. A gyár közelében van a Szent-Vincéről nevezett apácák zárdája, a honnan a megrémült gyermekeket a közeli templomba vitték. Az égő gyár a Kolozsvári-utcában van, ahol a villamos világítás fővezetéke van s ezt elzárták, hogy fel ne robban hasson, ennek folytán egy ideig sötétségben volt az egész város. Az óriási tüzet sikerült lokalizálni.

Vitriol-mérgezés. Száraz Márton kocsis ezelőtt két évvel jegyben járt Hegedüs Borbála 33 éves eselédleánynyal. A dolog azonban visszament s Száraz elvette Filorák Veronát. Hegedüs Borbála nem nyugodott bele a dolgok ilyen változásába s bosszút esküdött. Már tavaly leöntötte vitriollal a kocsis, most pedig egyenesen Esztergomból jött fel, hogy volt vőlegényét alaposan ellássa. Hétfőn délután beállított Száraz lakására, de csak a feleségét

találta otthon. Hegedüs Borbála nem sokat habozott és az asszonyt öntötte le vitriollal, akit arcán súlyos égési sebekkel a Rókus-kórházba vittek. Mikor a férj hazajött, azonnal Hegedüs Borbála keresésére indult. A nyugati pályaudvaron rátalált s átadta a rendőrnök, ki a merénylő leányt azonnal letartóztatta.

Testvérgyilkosság. Mint Déváról jelentik, Bajesd községben Koszta György a bátyját, Jánost, azért, mert legelőjén találta, agyonszurta. Az elvetemült testvérgyilkost letartóztatták.

Rablógyilkos cigányok. Kassáról jelentik: Még augusztus 22-én a zemplénmegyei Posa községben ismeretlen tettesek betörték Enisch Hermaun korcsmárhoz s azt súlyosan, s a segítségére siető két gazdát halálosan megsebesítették. A gyanu kóbor cigányokra terelődött s ez alapos is volt, mert kiderült, hogy a büntényt Lakatos telkibányai kóbor oláheigány bandája követte el. A csendőrség a bandát elfogta és be szállította a s.-a.-ujhelyi ügyészség fogházába.

Meghalt az apja után. Temesváron pénteken egy 70 éves kézműves, Krausz Mátyás szélhűtésben meghalt. Vasárnap temették el, de egyetlen fia, a 43 éves Károly, nem kísérhette utolsó útjára, mert maga is nagybetegen feküdt az ágyban. Mikor a rokonok, közte a beteg neje is, visszatértek a temetőből, a fiatal Krauszt halva találták fekhelyén. Az asszony a halott láttára fájdalmas sikoltással alétan rogyott össze és a tragikus jelenet tanui alig tudták ismét eszméltre téríteni.

A talált ezresek. A mult év szeptember hó 3-án Schöck Anna szobalány a Royal szállóban takarítás közben két darab 1000 koronás bankjegyet söpört elő valamelyik szobában a ruhaszekrény alól. Schöck Anna megmutatta az ugyancsak ott takarító Borscs Anna szobalánynak, majd mindketten átadták Stanek Franciska szobaasszonynak, aki viszont annak rendje és módja szerint az ezresek a szálloda igazgatóságának juttatta kezébe. Ugy a szálloda igazgatósága, mint a rendőrség kutatta hat hónapra visszamenőleg is az elveszett bankok tulajdonosát, azonban hiába. A pénzért nem jelentkezett senki s a szoba volt lakói sem tudtak arról, hogy elvesztették volna. A törvény által szabott egy év s egy nap így elmúlt s a szabályok értelmében a rendőrségnél lététben lévő pénzt ma Schöck Anna felvehette. Ez azonban kijelentette, hogy megosztja két társával. A két darab ezrest most osztották ki a takarítónők között, akik ilyen becsületességük révén jutottak bántatlanul a jövedelmükhöz képest elég nagy pénzösszeghez. Schöck, Borscs és Stanek ma is a Royal szálló alkalmazottai.

Családirto szerelmes. Nagyváradról jelentik: Petegd biharmegyei községben véres esemény játszódott le, a melynek előzményei a következők: Brostyán János földműves legény vadházasságra lépett Ellemes Szavétával. Alig került a legény házához a szemrevaló leány, már is tüzesen kezdett udvarolni neki Brostyán apja. A leány megunt a vén ember szerelmi üldözését és elmenekült előle szülői házához. A legény azonban nem tudott meglenni kedvese nélkül és utána ment. A leány lakásán a szép Szavéta nővére utját állta. Erre Brostyán revolvert rántott elő és agyonlőtte a leányt. Most a leány egy férfi rokona, Popovics Miklós rontott a vérengző legényre, a mire az hosszú, élesre fent kését Popovics nyakába szurta. Átvágta a szerencsétlen ereit. Nyomban meghalt. A vérengző szerelmes rémes tette után kiment a kukoricásba, a hol elaludt. Itt akadtak rá a csendőrök és letartóztatták.

* GAZDASÁGI DOLGOK *

A fogolyszínű Viandott-tyuk.

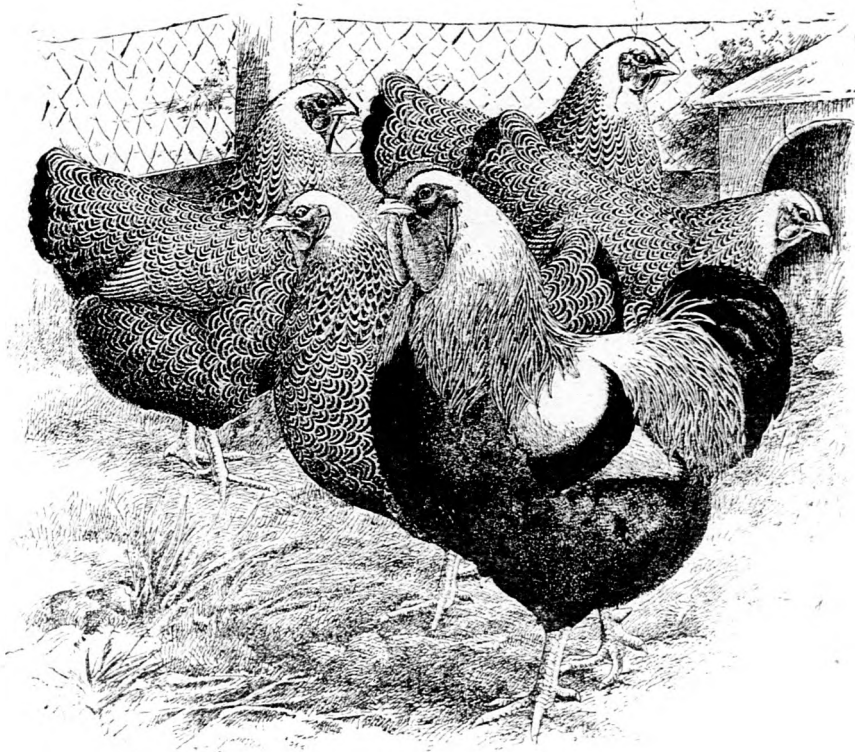
A „Köztelek“ 66. számából veszszük át a kiváló tenyésztő és szakíró, Rác Odönné ismertetését.

Partridge, azaz *fogoly-színű Viandott* a neve a legujabban felkarolt tyuknak. Megteremtői az amerikaiak, kik angol testvéreiknél is jobban keresik és megbecsülik a célszerűt s kiknek mesés terjedelmű farmjaikon bőven van alkalmuk a különféle tyukfajták hasznavehetőségét gazdasági szempontból kipróbálni.

mig a jércéké, bár finoman rajzolt, tompa, egyszerű. Érdekes, hogy a kakaskák tollazata az első 6 hétben teljes azonos a jércékével, csak ezen idő után bontakozik ki lassan, de felette érdekesen pompás és különös rajzu tollazatuk.

A *Partridge Viandott*-ok kitűnő élelemkeresők és csakis nagy területen tartandók. A kakasok tüzesek, korán tenyészképesek és gondos családfentartók. E tekintetben a mi méltatlanul mellőzött vörös magyar kakasainkra emlékeztetnek. Messze elvezetik háznépüket, kaparnak, hívogatnak, körül-körülnéznek s harciasan szembeszállnak a netán közelgő ellenséggel. Azonkívül nemcsak, hogy nem várják a gabonás zsákot, de a maguk szerzeményét határozottan többre becsülik annál.

Alkalmos színezetük, életrevalóságukon kívül közkedveltségüket főleg annak köszönhetik, hogy a

Fogolyszínű Viandott kakas és tojók.

Ama körülmény, hogy az amerikai tenyészetek jobbadán erdön, mezőn, tehát vad területen létesülnek és az itt, nekünk európaiaknak teljesen ismeretlen nagy arányokban üzött tenyésztés magával hozta azt, hogy a sportszerű tenyésztést mellőzve, egyedül arra fektetik a súlyt, hogy minél életrevalóbb, edzettebb, kisebb gondozást is dusan fizető fajtát létesítsenek.

A *Partridge Viandott* e kivánalmaknak tökéletesen megfelel. Edzottságukat növeli még az, hogy alacsony, a fejhez simuló rózsatarajukban a vér dusan keringvén, a taraj lefagyása ki van zárva. Ez pedig nagy előny, tudva azt, hogy a taraj lefagyása nemcsak károsan hat az állat egészségére, de befolyásolja tojóképeességét, csökkenti értékét s nem egyszer életébe kerül.

A *Partridge Viandott*-ok alakja nem túl nagy, így csoportozata finom, színe pedig szinte kínálkozik gazdasági tyuknak. Egy csoportot e tyukfajtából szemlélve meglepő, hogy a kakas színezete merőben különböző a jércékétől, mi az erdők madarait juttatja eszünkbe. A kakas tollazata ugyanis színpompás,

képzeltet legszorgalmasabb tojók, azonkívül a tojást a 4–5-ik, legkésőbbben hatodik hónapban kezdi meg és tojnak télen, nyáron egyformán, tojnak fáradhatatlanul. Tojásaik igaz, valamivel kisebbek pl. a plimutokénál, de szép sötétsárga, szinte barnák és igen sulyosak. Így nagyon becsesek, mert télen, midőn a friss tojásnak — ritka lévén — nagy a keletje, nem esik latba, ha a tojások valamivel kisebbek is. Kotlásra se igen hajlandók, de ha mégis nekiesnek, a vad madár helyes ösztönével végzik ezt.

„A legutóbbi 1904. nemzetközi baromfitenyésztési kiállításon egy *Partridge Viandott* tyuk 165 font sterlingért (4125 K.) kelt el, túlhaladván az orpingtonok rekordját 15 fonttal, mert eddig a legdrágább orpingtonért 150 fontot (3750 K.) fizettek.

A *Partridge*-okkal való kísérletezés ott, hol a baromfit gazdasági szempontból kezelik, tehát túlságosan nem kényeztetetik s hol főleg a tojáshozamra vannak tekintettel, ajánlható. Bőrük nélküli ugyan a fehér színt, de husuk tömött, omlós s minthogy gyorsan fejlődnek, kitűnő kappanokat szolgáltatnak.

A káposztafélék rovarellenségei.

Kevés növényfajtának van annyi ellensége, mint a konyhakerti káposztaféléknek. Ilyen konyhakerti káposztafélék a fejes káposzta, a kel vagy olasz-káposzta, a kalaráb, a bimbós kel, a virágos kel vagy karfiol, a brokoli vagy sárga kel. Mivel pedig ezek termesztésével minden gazdasszony foglalkozik, jónak látjuk e kártévő rovarokat és azok elleni védekezést az alábbiakban ismertetni.

I. A földi bolhák.

A földi bolhák nem azonosak az ágyi bolhákkal és nem is egy rovarcsaládhoz tartoznak.

Nevüket onnan kapták, mert valamennyiök közös és jellemző tulajdonsága, hogy nagyokat — aránylag igen nagyokat — ugranak, mire őket bátsó combjaiknak különösen erős kifejlődöttsége képesíti. Hátsó lábaik ugyanis ugynevezett ugró-lábak.

Ilyen földi bolha többféle van. Káposztafélék növényeink kártévői között leghirhedtebbek a közönséges káposztabolha és a sárga csiku bolha; a többi mind életmódban, mind kártételben majdnem teljesen megegyezik velök.

A káposztabolha hosszukás, tojásdadalaku, 4 mm. hosszú, 1,8—2 mm. széles, sötétzöld színű érefényű bogár. A káposztabolha mint bogár telet s amint tavasszal rejtekhelyét e hagyja, csakhamar hozzálat pusztító munkájához. Csakis a zsenge, fiatal növényeket eszi, előszeretettel éppen a kibuvókat, melyeknek leeszi csiraleveleit s kirágja csucsüregyeit, úgy hogy a kis növénykék elpusztulnak. A nőtény a levelekre tojja petéit, melyekből meglehetősen gyorsan kibujnak a lárvák. A kikelt lárvák többszörös védekezésén át, úgy 6—7 hét alatt teljesen kinőnek. Ezen 6—7 hét alatt tehetnek igen nagy károkat. Ugyanis befurakodnak a levelekbe és azokban haladtukban aknákat ásva táplálkoznak. Ha a megtámadott növényke még igen zsenge, akkor teljesen kivész; ha némileg már erősebb, megmarad ugyan, de mégis nagyon megsínyli a leveleken ojtott sérüléseket. Fejlődésük igen gyors, évente több nemzedékük van.

A második a sárgacsiku bolha. Előbbinél kisebb, csak 2 mm. hosszú és alig 1 mm. széles, valamivel nyulánkabb, karesubb is. Színe némileg zöldesbe játszó fekete. Mindkét szárnyfedő közepén egy-egy világos szalmaszín-sárga csík vonul végig.

A sárgacsiku bolha is mint bogár telet. Kora tavasszal buvik elő rejtekhelyéről, majd párosodik s a nőtény megtermékenyített petéit a káposztafélék leveleire tojja. Egy hét, vagy néhány nappal későbbre a petékből kibujnak a lárvák, melyek még gyorsabban nőnek, még falánkabbak s így még nagyobb gonoszok, mint a káposztabolha lárvái. Ezek már két-három hét alatt nőnek meg teljesen s addig szintén aknázza rájáják a leveleket. Megfelelő időjárású és táplálkozási viszonyok mellett — tekintettel a teljes kifejlődéshez szükséges alig hat heti időre — felette elszaporodnak, lévén évente több nemzedékük. Írtasuk legegyszerűbb módja azok összefogdosása. Kézzel természetesen nem szedhetők, de éppen fűrgességüket használhatjuk ki összefogdosásuknál, éppen a deltáji, legmelegebb órákat, mikor ugrádozásuk is a legélénkebb. Készítünk egy, illetve több egyszerű fakeretet lécekből, 60—70 cm. oldalakkal. Az egyik léceket úgy 30—40 cm.-rel hosszabbra hagyjuk, ez a négyzetből kiálló rész szerepel majd nyélként. A keretre azután reászegezünk valamelyes könnyű, de meglehetősen erős nemezpapirost, ugynevezett pappendeklit. Van ekként egy rövidnyelű merev zászlónk.

Alulra — tehát a nyéllel párhuzamosan — odaszegezünk még a léchez egy körülbelül 25—30 cm.-nyi széles vászondarabot, így azután felemás, t. i. merev s lobogó zászlót kapunk. A nemezpapirost most már jobbról-balról bekenjük valami ragadós anyaggal, pl. jó sűrűn folyó kátránnyal. Most elindul az első munkás, lassan haladva előrelengeti zászlóját, előrenátra hajlogatva s oly magasságban, hogy a lelógó vászondarab éppen legyintse a növénykéket. A bolhasereg megriad, felugrik s beleragad a kátrányos pappendeklibe. Három-négy ily zászlós munkás egymás nyomába és így néhány nap alatt igen sok bolha fogdosható össze. Természetesen akkor, mikor még aránylag kevés a bolha, fogdossuk azokat. Valamennyi bolhát összefogdosni természetesen nem sikerül, mindig fognak egyesek maradni, ezért nehogy ezek elszaporodjanak, valahány új nemezedék mutatkozik, annyiszor ismétlődő az összefogdosás. Számukat mindenkor lényegesen fogjuk apasztani s ezzel egyszersmind kártételüket. *Benczur Elek.*

A trágyatelep körül milyen fákat ültessünk? A trágyatelepek körül különböző fákat szoktunk ültetni. Minden fa azonban nem alkalmas erre a célra. Mint gyorsan növő, vagy árnyékotadó és a trágyalevet kibíró fákat, a trágyatelep és kifizető körülültetésére ajánlják a fekete nyár, a fehér nyár, nagylevelű hárs, vadgesztenye, fehér fűz, hamvas éger, közönséges jávor-fákat. A fákat két sorban 4—6 cm. es kötésben kell kiültetni, idővel természetesen megritkítani. Szegélynek körül fekete bodzát ültessünk, mert ez a szelét igen jól felfogja, megőri és a trágyát a kiszáradás ellen megvédi.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe! !
EGYETEMES ACZELEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefeje.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczél-ekefeje.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

A levél.

Mulattató.

A szécsényi országgyűlés.

(A kétszázadik évforduló alkalmából.)

Irta: Farkas Emőd.

Nagy emlékek lengik körül a szécsényi sikot. Rákóczi hadi népe, kacagányos daliái, esákányos vitézei, az ország főpapjai és főrendei gyűltek össze ottan ezelőtt kétszáz esztendővel, hogy határozzanak a nemzet sorsa fölött. Tárogatók búgtak, sipok zengtek, dobok peregtek, ágyuk dörögtek egykor ott, amikor Rákóczi teljes fejedelmi díszben felvonult a szécsényi síkra.

Itt tartották a kuruc országgyűlést, amelyen a legtöbb vármegye képviseltette magát, csupán azok maradtak távol, amelyek ellenségtől megszállott területre estek. Első József császár megengedte, hogy a békebiztosok s az angol és holland békekövetek is megjelenhessenek a gyűlésen, amelyet Telekessy István egri püspök szept. 12-én ünnepélyes Veni Sancte-val nyitott meg. — Ezután az ország sátorába vonultak, ahol Ráday Pál előterjesztést tett a háború nevezetesebb eseményeiről, majd Rákóczi szólalt fel s kijelentette, hogy a körülmények által kezébe jutott főhatalmat leteszi s mint közpolgár akar jelen lenni a gyűlésen.

Beszédét a rendek menydörgő vivátozása közt fejezte be, mire a gyűlés ünnepélyes megnyitása véget ért, 14-én egykoru feljegyzés szerint „amicabilis transactióra léptek“ a vallási sérelmek ügyében, míg 16-án Beresényi fővezér gyönyörű beszédének hatása alatt elhatározták, hogy a lengyel nemesek példája szerint nemzeti szövetségre lépnek.

Majd azt ajánlotta, hogy a szövetség elnöke Rákóczi, címe pedig „A Haza Szabadságáért Össze-
szövetkezett Magyar Rendek Vezérő Fejedelme“ legyen.

Kétszáz évvel ezelőtt tehát szintén szövetkezett a nemzet színe, virága s a szövetség célja is csaknem az volt, a mi napjainkban, hanem akkor koalíció helyett konföderáció volt a neve.

A rendek viharos éljenzéssel fogadták el ezt az indítványt is s az egri püspök vezetésével fényes küldöttség ment Rákóczihoz és Beresényihez, hogy halhatatlan érdemeikért a haza háláját fejezzék ki nekik.

Az ősz püspök oly hévvel és érzéssel beszélt, hogy a lágyszívű fejedelem könnyekre fakadva borult a nyakába. A szeptember 18-iki gyűlésen olvasta föl Rákóczi főttkára, az ékes tollu Ráday Pál, az általa készített szövetséglevelet, valamint a vezérő fejedelem és a rendek által leteendő eskümintát.

Másnap volt a rendek ünnepélyes esküvése. A rendek azt akarták, hogy először a klérus, mint a legelső rend, tegye le az esküt, a főpapok azonban hivatkozva arra, hogy az „utolsó csepp vérünkig“ kifejezés ellenkezik az egyház békés szellemével, vonakodtak megesküdni, mire a rendek nagy zajban törtek ki, Beresényi pedig felugorva, hevesen kiáltotta:

„Ha a klérus első státusa az országnak, ha a püspökök az urak elsői, tegyék le a hitet, valamint az többi státusok és többi urak“. Végre a főpapok mégis letették az esküt eme záradékkal: „Amennyiben (t. i. a határozatok) az r. kath. vallás ellen nincsenek“.

Erre aztán a világi főrendek is rang szerint járultak az eskütételre. Az első volt Beresényi, őt követte Forgács Simon, Eszterházy Antal, Csáky István és Barkóczy Ferenc tábornokok.

Másnap pedig, amely éppen vasárnapra esett, ragyogó szertartások és fényes ünnepélyességek között maga Rákóczi tette le az esküt a ország sátorában felállított oltár előtt.

Az eskümintát Pethes András c. püspök olvasta, a beszédet pedig az ősz

egri püspök tartotta, aki szép magyar imában áldotta meg a fejedelmet.

Erre az előbb említett grófi tábornokok ősi szokás szerint háromszor a levegőbe emelték Rákóczit, az összes rézdobok, sipok, tárogatók és ágyuk megszólaltak, a melybe viharzó mennydörgéssel zúgott bele a rendek és díszbe öltözött katonaság háromszoros vivát kiáltása.

Midőn a lelkesedés moraja elnémult, Ráday felolvasta a magyar nyelven szerkesztett s három példányban kiállított szövetség levelet, a melyet az összes jelenlevő rendek aláírtak s ezek sorát Beresényi „supremus totius militiae Generalis“ (az egész hadsereg fővezére) s Ung vármegye örökös főispánja kezdte meg.

Az érdekes történelmi okmányok egyike Londonból került a Magyar Tudományos Akadémia levéltárába. Czartoryski László herceg, a lelkes magyar-

Az aradi vértanúk.

barát lengyel főúr drága pénzen vásárolta meg ott, hogy a nemzetnek ajándékozhasssa.

A szövetséglevelet közli lipóczy Keizer András kuruc főnemesnek a szécsényi országgyűlésről fennmaradt diariuma is, amelyet Thaly Kálmán, a Rákóczi-kor nagytudású s hangyaszorgalmu munkásságával a nemzetet is nagy hála kötelező történetirő adott ki a rendkívül becses adalékokat tartalmazó Rákóczi-tárban.

Kezdődik pedig ez az okmány a következő általános érdeklő bevezetéssel:

„Tudva lévén az Egész Világ előtt az Nemes Magyar Haza Törvényeinek és Szabad-ágának az

Rákóczi asztalának csupán a szenátorok voltak a vendégei, a kiket szintén a szécsényi gyűlésen választottak a fejedelem tanácsosaivá. A főbb k voltak: Beresényi Miklós (elnök), Telekessy István egri püspök, Pethes András c. püspök, Illés István c. püspök, Forgách Simon, Eszterházy Dániel, Barkóczy Ferenc, Károlyi Sándor, Csáky István, Jánoky Zsigmond, Vay András, Zay Lőrinc, Berthóty Ferenc, Gyürky Pál, Radvánszky János (az ország kincstartója), Krucsay Miklós (kassai kanonok), Galambos Ferenc, Soós István, Kajaly Pál, Kálmáneczay István, Gerhardt György, Pápay János stb., ez utóbbiak főleg a közigazdasági ügyeket intézték.

Jó barátság.

Ausztriai Háznak kegyetlen uralkodása által lött megrontása, adott diplomáinak eleitől fogvást megszegése és az mostani fegyverkezésnek igaz ügye stb. tetszett megegyező szívvél illetén Confoederatiót avagy Szövetséget egymás közt tenni és kötni, az mint következik.“

Itt aztán elmondja, hogy Ausztria hitét mindig megszegte, hazánkat szabadságától megfosztotta, „főbb tagjait minden kegyetlenséggel öldöklötte“, miért is felsővadász Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem alatt összeszövetkeztek a haza és a szabadság megmentésére.

Keizer naplója közli a szigorú esküformát is, amit a szövetségelt rendeknek kellett tenniök. Ama vasárnapon, amelyen a fejedelem is letette az esküt, fényes lakomát adott a tábori országgyűlés tagjai tiszteletére. Maga 25-öd magával ült az asztalnál, azonkívül azonban még 36 asztal volt terítve s a katonák a sátoortáboron kívül ökröt sütöttek és hordószámra itták a bort.

Szeptember 23-án halálos ítéletet is hajtottak végre a tábori sátrakon kívül. Az áruló Bremer ezredet végezték ki, aki a németektől szökött át, de csak azért, hogy a kurucok közt kémkedjen s tapasztalatait levelekben közölje a német fővezérrel. Bremer, amikor ezredével Bottyán tábornok segítségére kellett volna sietnie, szándékosan elkésett s e miatt a soha le nem győzött esataoroszlán Földvár alatt igen nagy veszedelembé jutott.

A németek megnyomták, maga is megsebesült s csaknem fogságba esett. Ekkor aztán kémkedni kezdtek Bremer körül s néhány levelét elfogták, a miből nyilvánvalóan kiderült az árulása s a szécsényi mezőn „meglővöldözték“.

Nevezetes végzése volt a szécsényi gyűlésnek az is, hogy a Bithiniában lakó gróf Thököly Imre iránt kifejezte a nemzet háláját, „aki a magyar haza szabadságainak helyreállításáért fegyvert fogván és azon ügynek minden jobb utakon és módokon való folytatására életét, jószágát feláldozván, úgy most is

hazafi magyarsága szerint Hazánkért bujdosásban lévén és minden jószágtól az ausztriai ház által megfosztatván, minthogy Isten által azon jószágok az mostani ügynek birodalmában estenek — méltónak ítéltetett, hogy az praetitulált Mélt. Fejedelem minden jószágaiiban restituáltassék, maga pedig személye szerint az leendő békességnek tractájában befoglal tassék“.

Hanem ez a nemeslelkű határozat már a sirban találta a bujdosó fejedelmet; szeptember 13-án örökre lehunyta a szemét Zrinyi Ilona hőslélekű férje a kisázsiai Izmidben a virágok mezején...

Most, kétszáz évvel később ismét kurucok gyűltek össze a szécsényi sikon, hogy zászlót hajtsanak Rákóczi emléke és hadi népe előtt, a mely esküvel fogadta, hogy a konföderációt megtartja és megtartatja. Szept. 12-én a koalíció tagjai áldoznak a szécsényi sikon a régi dicsőség nagy emlékeinek, szállja meg tehát őket az önzetlen nagy szabadsághős: Rákóczi szelleme s ha nem is kiáltják azt, a mit Bercsényi Onodon, hogy „*eb ura fakó, József császár nem királyunk többé*“, álljanak meg szilárdan a mellett, a mit a koalíció fogadott s merítsenek erőt, kitartást, lelkesedést a multból, a szövetségzett rendek példájából, a kik nyole évig lobogtatták páratlan kitartással a libertás zászlókat s inkább kibujdostak, hogy sem meghajoljanak Bécs előtt.

A d o m á k.

Érthető.

A kis leány felsóhajt az első csók után:
— Oh báresak száz ajkam volna!

Meglepetés.

Apa: Tudod-e Ilka, kogy a házvezetőnőnk férjhez megy?

Ilka: Igazán? No de ideje is volt, hogy elvigyék innen azt a boszorkányt. És ki veszi el?

Apa: En!

A nagyító üveg gyujt.

Rövidlátó bácsi,
Hogy olvasni akart,
A szemüveg elé
Nagyító lencsét tart.

Közben el is alszik,
Őrzi a kutyája,
De a lencsén átsüt
A nap hő sugára.

A gyujtó lencsétől
Elsül a puskája,
Főlretten, kiabál,
S vonit a kutyája.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részv.-Társ.

Budapest, Muzeum-körut 19.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállit csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzséplő-készleteket,
Tolókerék-rendszerű vetőgépeket,
Egyetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészyári berendezéseket,
Szecskavágók,
Röpavágók, Morzsolók, Darálók.
Arjegyűk, költségvetés,
szakszerű felvilágosítás
ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

Képeinkhez

Az aradi vértanúk. Vezetőcikkünkben foglalkozunk a nemzeti ügy 1849-iki aradi vértanuinak emlékével, ehelyütt pedig bemutatjuk arckép-csoportjukat. *Damjanich János, Aulich Lajos, Vicssey Károly, Török Ignác, Knezeich Károly, Láhner György, Nagy Sándor, Desseffy Arisztid, Kiss Ernő, Leiningen-Westerburg Károly, Schweidel József, Pöltenberg Ernő és Lázár Vilmos* negyvennyolcas tábornokok nevét a magyar nemzetnek elfelednie nem szabad és nem lehet.

A levél. Kedves és bájos kép, amint az ifjú hölgy kíváncsi társnéjával várakozó figyelemmel olvassa a bizonyára várva-várt levelet.

Jó barátság. A kis baba meg a hatalmas kutya igazi jó barátként mutatkoznak a képen. Nem is kell félnie a kis babának a kutyától, mert az inkább védője volna, próbálná csak valaki a babuskát megbántani!...

Apróságok.

Honvédbakák dala.

A magyar vezényszót lesik, várják a közös laktanyákban szabadságért sóvárgó magyar bakák, de azért még az öreg, kiszolgált katonák is szívesen ráadnának egy pár hetet a harminchat kis hónapra, ha megérhetnék azt az örömet, hogy jövőre magyarul gyakorlatoztassák az ujoncokat. A sok sóvárgó közös bakát a 17-ik honvédgyalozezred legénysége most ezzel a talpraesett csinos nótával vigasztalja meg:

Besötétült a németnek ablaka,
Már ezentúl magyar szót hall a baka,
Nem hiába bizakodtunk Kossuthba,
A német szót *abfiroljuk* a sutba.

Minden baka összeszedje most magát,
Nem rexum lesz ezután, de „jobbra át!”
Ha felhangzik a vezényszó: „előre!”
Minden német *kertájt* csinál előtte.

Törökök és keresztény nők.

A többnejűség végkép kihalóban van ma már a törökök közt s majdnem divattá vált, hogy török férfiak keresztény nőket vesznek feleségül. Konstantinápolyban különösen sok török van az előkelő körökben is, kiknek francia, olasz, görög, német, örmény nő a feleségük. A muzulmán minden nehézség nélkül vehet el keresztény nőt, keresztény férfi török nőt azonban csak úgy, ha mohamedán hitre tér. A keresztény nő gyermekei mohamedán hitben neveltetnek, az anya azonban éppen nem köteles vallását megváltoztatni. Figyelemreméltó, hogy a török férfiak semmi súlyt sem fektetnek a feleségük megtérítésére. Sok előkelő töröknek keresztény nő az anyja, sőt szultánok is származtak ilyen házasságból. A vallási türelem annyira megy, hogy sok török férj elkiséri nejét a keresztény templomba; be ugyan nem megy, hanem künn várja meg az isteni tisztelet végét. Szolimán szultán felesége magyar nő volt, aki sok veszedelmet háritott el hazánkról.

A mai ördögüzés.

Évek óta üldözte a balsors egy nägelstadi gazdag parasztgazda családját. Végül elkeseredettségükben a falubeli tudós asszonyhoz folyamodtak.

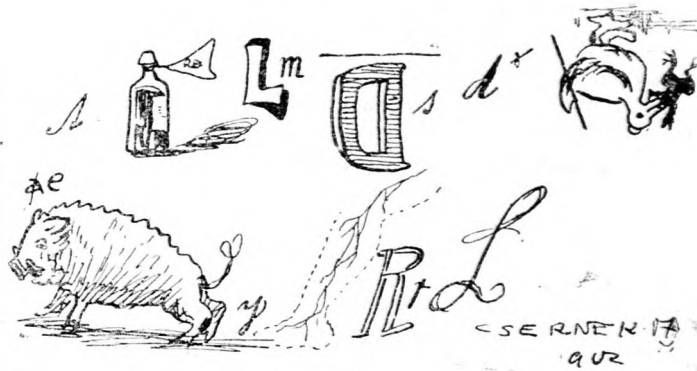
Ez vállalkozott rá, hogy kihajtja az ördögöt a házból, de erre a célra egy fazék pénz kell, amit a falu mellett levő hegy lábánál kell elásni. Hogy az esetleges gyanúsításokat elkerülje, az egész családnak részt kellett vennie a pénz elásásánál. Mikor az ásás befejeztével hazafelé indultak, a kincs helyéből sietgő rakéták repültek az ég felé, a mit a tudós asszony úgy magyarázott, hogy az ördög, a rossz lélek, hagyja most el a tájékat. A parasztok egy darabig nagyon jól érezték magukat, de csakhamar ismét szükség volt a tudós asszony közbenjárására, a ki újabb és nagy pénzadózatot ajánlott. Ez a história addig ismétlődött, míg a parasztok végre kissé költségesnek találták az ügyet és jelentést tettek a esendőrségnél. A tudós asszonyt, aki ily módon körülbelül 70 ezer márkát szerzett, letartóztatták.

Egy kis öröm.

Párisi ujságok írják a következő esetet *de Lamballe* ismert párisi kirurgusról. Lamballe éppen egyik betegének lábát amputálta. Az operáció után a beteg egyik rokona félrehívta az orvost s így szólt hozzá:

— Doktor ur, azt hiszi, hogy a beteg fölépül?
— Arról szó sem lehet. Nincs rá semmi remény.
— De hát akkor miért operálta?
— Kedves uram, — mondotta a híres kirurgus, — csak nem mondhatom a betegeknek, hogy el van veszve. Nekem legalább elvem, hogy betegeimnek haláluk előtt mindig még *egy kis örömet* szerezzek.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1905. október hó 8.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 38. számában közölt talány megfejtése:

„Könyvelő”.

Helyesen fejtették meg: Fekete Antal, Bugyi (Pál) István, Barics József, Rorák Imre, Funk Gusztáv, Lukácsy Lajos, Péterfyné L. Mariska, Filla Elza, Damkó József, Istók János, Farkass Miklós, Zöllner Irma, Mayer Irén, Irasek Irén, Chalupka Ilka, Fischer Sárka, Nagy Molnár Istvánné, Fiala Anna, Németh Gizell, Mauritz Tilda, Barabás Lajos, Sovánka János, Nogély Gyula, Reichly Ferencné.

A sorshuzásnál Lukácsy Lajos neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalom gyanánt egy regénykötetet küldöttünk.

Kávéházban.

Az egyik vendég odaszól a másik asztalnál ülő vendéghez:

— Ugyan kérem, hol van a legközelebbi kalapos?
— Tudakozó intézet vagyok én? kérdi a másik méltatlankodva.

— Oh nem, szól az első szeliden, de kivásaltatni szeretném a kalapomat, amelyiken ülni méltóztatik...

• LEVELES SZEKRÉNY •

K. I. Az erdőőr első fizetése 600 korona, lakpénze 100 korona. — **N. T.** Igazságuk van. Egészen helyesen ítélik meg a dolgot. És a míg a magyar földmivelő osztály így gondolkodik, nem is kell félnünk attól, hogy a nemzetközi áramlat legyőzi a magyar hazafiságot. — **Sz. I.** Hogy a polgárjogot elnyerhesse, ki kell mutatnia, hogy négy éve már Magyarországon lakik s ez idő óta adót fizet, büntetlen előéletű s nem áll bünvádi kereset alatt. A kérvényhez keresztlevelet, adókönyvet, erkölcsi bizonyítványt kell mellékelni, valamint előbbi illetőségi helyének elbocsátási bizonyítványát. Egyúttal kimutatni, hogy önálló keresettel bír s hogy a fővárosnak nem esik terhére. Ez azonban ingyen nem járja, mert települési díjat kell fizetnie.

A „Független Ujság” színes hirdető képét bárkinek megküldi kifüggesztés végett a kiadóhivatal, ha ezért levelező-lapon hozzánk fordul.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1905. szept. 29.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 100—120 K., vidéki borjúhús 1—120 K., sertéshus 140—150 K., szalonna füstölt 160—170 K., szalonna, olvasztani való 150—162 K., hárj 156—168 K., sertézsír 156—158 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.50—1.60 K. hazai sonka 1.62—2.2 K.

Baromfifélék: élő tyúk —.—.— K., rántani való csirke 1.20—1.00 K., sütni való csirke 2.—2.40 K., kacsa, hizott 4.00—6.00 K., lud, hizott 8.—16. K., pulyka, hizott —.—.— K., páronként. Vágott hizott liba 1.30—1.40— K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka —.—.— K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Árany. (Árak métermázsánként értendők). **Buza** 16.50—17.30 K. **Boss** 12.50 K-tól 12.75 K-ig. **Árpa** 12.70 K-tól 12.80 K-ig, jobb minőségű 12.85 K-tól 12.95 K-ig. **Zab** 12.40—13.— K. **Tenger** 16.40 K.

Tojás: bácskai 80—80 K., erdélyi apróbb áru 78.—78 K lánankint. (1440 drb.) **Apadt** —.— K., **meszes:** — K.

Zöldsejtfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 4.60—5.— K rózsá I. 4.—4.20 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.—.— mm.-ként.

Teavaj: (centrifugál) 2.20—2.30 K., főzővaj 1.40—1.50 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 16—20 fillér.

Liszí ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	27.40	26.60	25.70	25.—	24.40	23.40	21.—	18.20	14.—

Takarmányvásár. Réti széna 4.80—6.— fillér, mubar 6.—6.60 fillér, zsupszalma 3.40—3.00 fillér, alomszalma 3.—3.60 fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK QYULA, országgyűlés képviselő,
 a Gazdasági Egyesültek Országos Szövetségének titkára

Kliséket olcsón

A „FÜGGETLEN UJSÁG”-ban megjelent képek lemezeit ... (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja ...

a „Független Ujság” kiadóhivatala.
 (Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

Ajándékkönyvek!

Petőfi Regék

Színes képekkel. Csinos kötés.

Kedvezményes áron

20 darab 4 korona.

Székely Mesék

Csinos kötésben.

Kedvezményes áron

20 darab 5 korona.

Czim: Péterfy Tamás író, Budapest, IX., Köztelek.

A Segesvárnál eltűnt nagy költőről a nép ajkán szálló mesék gyűjteménye. Mindenik Petőfi rege egy-egy szép emlékvirág, mely a nép szívéből fakadt...

Jó gyermekek számára írta Péterfy Tamás. Húsz gyönyörű eredeti székely gyermekmese van e könyvben, melyek „AZ ÉN UJSÁGOM” és más elsőrendű lapokban jelentek meg. Ötven képpel díszítve...

ÚRL REZSŐ

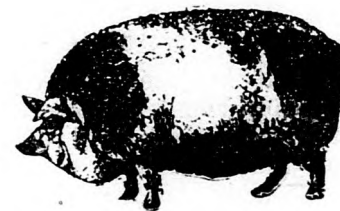
sertésb izományos

— Budapest —

Bérokocsis-utcza 12.

sertéseket

sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivelésiügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Markhót és Lossinszky

okl. gépészmérnökök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

1904. évi forgalom : 22,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek második sorozata **folyó évi október hó 4-én** veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT
Budapest, V. ker., Erzsébet-ter 13. szám.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN
VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

 Alfa Laval Separatoraival
eddig több mint **500** első
díjat nyertek. — Évi gyártás
körülbelül **45000** darab.

A miskolci országos baromfi-kiállításon
diszoklevéllel kitüntetett

sárga orpingtonok faj- tisztá tenyésztőjásai

12 darabonkint, patent csomagolással és
postai szállítással 10 koronáért kaphatók

Szilassy Elemér-nél

Verebély, Barsmegye.

SZUPERFOSZFÁTOT,

mindennemű egyéb

Strassfurti kainitot, Műtrágyafélét,

azonkívül

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli Rézgáliczot

(98—99%) elismert kitűnő
minőségben legolcsóbban
szállít a

tartalommal, továbbá

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.